

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

27. aprill 2017*

Eelotsusetaotlus — Kemikaalide registreerimine, hindamine, autoriseerimine ja kemikaalide suhtes kohaldatavad piirangud — Määrus (EÜ) nr 1907/2006 (REACH-määrus) — Üldine registreerimiskohustus ja teabele esitatavad nõuded — Registreerimata keemilised ained — Registreerimata keemiliste ainete eksport väljapoole Euroopa Liitu

Kohtuasjas C-535/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgericht'i (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) 10. septembri 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. oktoobril 2015, menetluses

Freie und Hansestadt Hamburg

versus

Jost Pinckernelle,

menetluses osalesid:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen (ettekandja), kohtunikud M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan ja D. Šváby,

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 28. septembri 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Freie und Hansestadt Hamburg, esindaja *Rechtsanwalt* M. Vogelsang,
- J. Pinckernelle, esindaja *Rechtsanwältin* A. Anisic,
- Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Möller ning K Petersen,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* M. Russo,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

— Euroopa Komisjon, esindajad: T. Maxian Rusche ja D. Kukovec,
olles 21. detsembri 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT 2006, L 396, lk 1; parandus ELT 2007, L 136, lk 3; edaspidi „REACH-määrus“) artikli 5 tõlgendamist ja kehtivust.
- 2 Taotlus on esitatud Freie und Hansestadt Hamburgi (vaba hansalinn Hamburg, edaspidi „Hamburgi linn“, Saksamaa) ja Jost Pinckernelle vahelises kohtuvaidluses, mille ese on selliste keemiliste ainete eksport väljapoole Euroopa Liitu, mis on imporditud ega ole registreeritud vastavalt eelkõige REACH-määruse artiklile 5.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 REACH-määruse põhjendused 1–3 ja 7 on sõnastatud järgmiselt:
 - „(1) Määrus peaks tagama inimeste tervise ja keskkonna kaitstuse kõrge taseme ning samuti ainete (nii ainetena kui ka valmistise või toote koostises esineva ainenä) vaba ringluse, edendades samas konkurentsivõimet ja innovatsiooni. [...]
 - (2) Ainete siseturu tõhusat toimimist on võimalik saavutada ainult juhul, kui ainetele esitatavad nõuded liikmesriigiti oluliselt ei erine.
 - (3) Säästva arengu saavutamiseks tuleb aineid käsitlevate õigusaktide ühtlustamisel tagada inimeste tervise- ja keskkonnakaitse kõrge tase. Neid õigusakte tuleks kohaldada mittediskrimineerival viisil olenemata sellest, kas ainetega kaubeldakse siseturul või rahvusvaheliselt, vastavalt ühenduse rahvusvahelistele kohustustele.

[...]

 - (7) Siseturu terviklikkuse säilitamiseks ja inimeste, eelkõige töötajate tervise ning keskkonna kaitse kõrge taseme tagamiseks tuleb tagada, et ainete tootmine ühenduses on vastavuses ühenduse õigusega isegi nende ekspordi korral.“
- 4 Nimetatud määruse artikli 1 „Eesmärk ja reguleerimisala“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesoleva määruse eesmärk on tagada inimeste tervise ja keskkonna kaitstuse kõrge tase, kaasa arvatud ohtlike ainete hindamise alternatiivsete meetodite edendamine, ning samuti ainete vaba ringlus siseturul, edendades samas konkurentsivõimet ja innovatsiooni.“

5 Nimetatud määruse artikli 2 „Kohaldamine“ lõike 7 punkti c alapunkt i sätestab:

„II, V ja VI jaotisest arvatakse välja järgmised ained:

[...]

- c) II jaotise kohaselt registreeritud ained, mis esinevad kas ainena või valmististe koostisainena ning mida on ühendusest eksportinud tarneahelas tegutseja ja ühendusse reimportinud sama tarneahela sama või teine tegutseja, kes tõendab, et
- i) reimporditav aine on sama mis eksporditud aine

[...]“.

6 Määruse artikkel 3 „Mõisted“ on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

9) *tootja* – ühenduses asutatud füüsiline või juriidiline isik, kes toodab ainet ühenduse piires;

10) *import* – sissevedu ühenduse tolliterritooriumile;

11) *importija* – ühenduses asutatud füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab impordi eest;

12) *turuleviimine* – kolmandatele isikutele tasu eest või tasuta tarnimine või kättesaadavaks tegemine. Importi käsitatakse turuleviimisena.

[...]

21) *teavitatud aine* – aine, mille kohta on esitatud teavitamise dokumendid ja mida võib turule viia vastavalt [nõukogu 27. juuni 1967. aasta] direktiivile 67/548/EMÜ [ohtlike ainete klassifitseerimist, pakendamist ja märgistamist käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta, (EÜT 1967, L 196, lk 1; ELT eriväljaanne 13/01, lk 27)];“.

7 Kõnealuse määruse artikkel 5 „Puuduvad andmed, puudub turg“ sätestab:

„Vastavalt artiklitele 6, 7, 21 ja 23 ei toodeta aineid ega valmististe või toodete koostises esinevaid aineid ühenduses ja neid ei viida turule, kui nad ei ole registreeritud vastavalt käesoleva jaotise asjakohastele sätetele, kui see on nõutav.“

8 REACH-määruse artikli 6 „Üldine kohustus registreerida aineid või segu koostises esinevaid aineid“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui käesolevas määruses ei sätestata teisiti, esitab aine või valmistise koostisaine tootja või importija [Euroopa Kemikaali]ametile, (edaspidi „amet“) registreerimistaotluse, kui aine või ühe või mitme valmistise koostises oleva aine kogus on vähemalt üks tonn aastas.“

- 9 Määruse artikli 7 „Toodete koostisse kuuluvate ainete registreerimine ja neist teavitamine“ lõige 1 näeb ette:

„Toodete tootja või importija esitab ametile registreerimistaotluse nendes toodetes sisalduva mis tahes aine kohta, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

- a) aine esineb neis toodetes kogustes üle ühe tonni tootja või importija kohta aastas;
- b) aine eraldumist tootest normaalsetel või mõistlikult prognoositavatel kasutustingimustel võib ette näha.

Registreerimistaotluse esitamisel tuleb maksta tasu, mida nõutakse vastavalt IX jaotisele.“

- 10 Määruse artikli 21 „Ainete tootmine ja importimine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui amet pole vastavalt artikli 20 lõikele 2 teatanud vastupidisest, võib registreerija alustada või jätkata aine tootmist või importimist või toote valmistamist või importimist kolme nädala jooksul alates dokumentide esitamise kuupäevast, ilma et see piiraks artikli 27 lõike 8 kohaldamist.

Faasiainete registreerimisel võib selline registreerija jätkata aine tootmist või importimist või toote valmistamist või importimist kolme nädala jooksul alates dokumentide esitamise kuupäevast, kui amet ei ole vastavalt artikli 20 lõikele 2 teatanud vastupidisest, või kui taotlus esitati kahe kuu jooksul enne artiklis 23 sätestatud tähtpäeva ja amet ei ole vastavalt artikli 20 lõikele 2 teatanud vastupidisest, kolme kuu jooksul alates nimetatud tähtpäevast ilma et see piiraks artikli 27 lõike 8 kohaldamist.

Registreerimise ajakohastamise korral vastavalt artiklile 22 võib registreerija jätkata aine tootmist või importimist või toote valmistamist või importimist kolme nädala jooksul alates ajakohastamise kuupäevast, kui amet pole vastavalt artikli 20 lõike 2 teatanud vastupidisest, ilma et see piiraks artikli 27 lõike 8 kohaldamist.“

- 11 Määruse artikkel 23 „Faasiaineid käsitlevad erisätted“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kuni 1. detsembrini 2010 ei kohaldata artiklit 5, artiklit 6, artikli 7 lõiget 1, artiklit 17, artiklit 18 ja artiklit 21 järgmiste ainete suhtes:

- a) faasiained, mis on klassifitseeritud [...] kantserogeenseteks, mutageenseteks või reproduktiivtoksilisteks aineteks [...] ning mida on ühenduses toodetud või ühendusse imporditud vähemalt üks tonn aastas tootja või importija kohta vähemalt üks kord pärast 1. juunit 2007.
- b) faasiained, mis on klassifitseeritud kui ained, mis on väga mürgised veeorganismidele ning mis võivad avaldada pikaajalist vesikeskkonda kahjustavat toimet [...] ning mida on ühenduses toodetud või ühendusse imporditud ligi 100 tonni või rohkem aastas tootja või importija kohta vähemalt üks kord pärast 1. juunit 2007;
- c) faasiained, mida on ühenduses toodetud või ühendusse imporditud vähemalt 1000 tonni aastas tootja või importija kohta vähemalt üks kord pärast 1. juunit 2007.

2. Kuni 1. juunini 2013 ei kohaldata artiklit 5, artiklit 6, artikli 7 lõiget 1, artiklit 17, artiklit 18 ja artiklit 21 faasiainete suhtes, mida on ühenduses toodetud või ühendusse imporditud aastas vähemalt 100 tonni tootja või importija kohta vähemalt üks kord pärast 1. juunit 2007.

3. Kuni 1. juunini 2018 [...]

4. Ilma et see piiraks lõigete 1 kuni 3 kohaldamist, võib registreerimistaotluse esitada mis tahes ajal enne asjaomast tähtpäeva.

5. Käesolevat artiklit kohaldatakse vajalike kohandustega ka artikli 7 kohaselt registreeritud ainete puhul.“

12 REACH-määruse artikkel 28 „Faasiainete eelregistreerimise kohustus“ näeb ette:

„1. Selleks, et saada kasu artiklis 23 ette nähtud üleminekukorrast, esitab faasiaine, mille kogus on vähemalt üks tonn aastas ning mille hulka kuuluvad vaheained ilma piiranguteta, iga potentsiaalne registreerija ametile kogu alljärgneva teabe:

[...]

2. Lõikes 1 osutatud teave esitatakse ajavahemikus, mis algab 1. juunil 2008 ja lõpeb 1. detsembril 2008.

3. Registreerijad, kes ei esita lõikes 1 nõutud teavet, ei saa tugineda artiklile 23.

[...]“.

13 Määruse artikli 31 „Ohutuskaartidele esitatavad nõuded“ lõige 5 sätestab:

„Ohutuskaart esitatakse nende liikmesriikide ametlikes keeltes, kus aine või valmistis turule viiakse, kui asjaomane (asjaomased) liikmesriik (liikmesriigid) ei sätesta teisiti.“

14 Määruse XI jaotises „Klassifitseerimis- ja märgistusandmik“ sisalduv artikkel 112 „Reguleerimisala“ näeb ette:

„Käesolevat jaotist kohaldatakse:

[...]

b) direktiivi 67/548/EMÜ artikli 1 reguleerimisalasse kuuluvate ainete suhtes, mis vastavad selle direktiivi alusel ohtlikuks klassifitseerimise kriteeriumidele ja on turule viidud ainaena või valmistise koostisainena kontsentratsioonis, mis ületab direktiivis 1999/45/EÜ sätestatud kontsentratsiooni piirväärtusi, kui see on asjakohane, ning mille tulemusena klassifitseeritakse valmistis ohtlikuks.“

15 REACH-määruse artikkel 126 „Karistused määruse mittetäitmise korral“ sätestab:

„Liikmesriigid kehtestavad karistusi käsitlevad sätted, mida kohaldatakse käesoleva määruse sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ette nähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. [...]“.

16 Määruse artikli 129 „Kaitseklausel“ lõiked 2 ja 3 sätestavad:

„2. Komisjon võtab vastavalt artikli 133 lõikes 3 osutatud menetlusele otsuse vastu 60 päeva jooksul pärast liikmesriigilt teabe saamist. See otsus kas

a) annab loa ajutise meetme kohaldamiseks otsuses märgitud ajavahemikuks; või

b) nõuab liikmesriigilt ajutise meetme kehtetuks tunnistamist.

3. Juhul kui lõike 2 punktis a osutatud otsuse korral sisaldab liikmesriigi rakendatud ajutine meede aine turuleviimise või kasutamise piiramist, algatab asjaomane liikmesriik ühenduse piirangute menetluse, esitades ametile XV lisale vastava toimiku kolme kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast.“

- 17 REACH-määruse XV lisa kohaselt määratletakse kõnealuses lisas üldised tingimused nende toimikute koostamiseks, milles tehakse ettepanek ja põhjendatakse eelkõige ühenduses ainete tootmise, turuleviimise või kasutamisega seotud piiranguid.

Saksamaa õigus

- 18 Ohtlike ainete eest kaitsmise seaduse ehk nn kemikaaliseadus (Gesetz zum Schutz vor gefährlichen Stoffen (Chemikaliengesetz) redaktsioonis seisuga 28. august 2013 (*Bundesgesetzblatt I*, lk 3498 ja 3991) § 27b „[REACH-määruse] rikkumine“ sätestab, et „[k]uni kaheaastase vangistuse või rahatrahviga karistatakse isikut, kes rikub [REACH-määrust]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 19 J. Pinckernelle kaupleb kemikaalidega.
- 20 Pärast 1. detsembrist 2008 importis ta Hiinast vähemalt 19,4 tonni nikotiinsulfaati, jättes täitmata REACH-määruse artiklist 28 tuleneva eelregistreerimise kohustuse.
- 21 Kuna J. Pinckernelle ei registreerinud seda toodet ka määruse artikli 6 kohaselt, otsustas Hamburgi linn, et J. Pinckernellel on õigus seda toodet kasutada või turule viia üksnes pärast selle ette nähtud kasutamiseks autoriseeringu saamist.
- 22 J. Pinckernelle taotles luba selle toote ekspordimiseks Venemaale, millest Hamburgi linn keeldus, lähtudes asjaolust, et toode asus Hamburgi linnas õigusvastaselt. J. Pinckernelle poolt keeldumisotsuse peale esitatud vaide jättis Hamburgi linn samuti rahuldamata.
- 23 Seetõttu esitas J. Pinckernelle Verwaltungsgericht Hamburgile (Hamburgi esimese astme halduskohus, Saksamaa) kaebuse vaide rahuldamata jätmise peale, mille see kohus jättis rahuldamata.
- 24 J. Pinckernelle poolt esitatud apellatsioonkaebuse alusel tühistas Oberverwaltungsgericht (teise astme halduskohus, Saksamaa) 25. veebruari 2014. aasta otsusega Verwaltungsgericht Hamburgi (Hamburgi halduskohus) otsuse ning kohustas Hamburgi linna vaidlustatud otsuse tühistama ja lubama nikotiinsulfaadi ekspordi, mida J. Pinckernelle oli taotlenud.
- 25 Oberverwaltungsgericht (teise astme halduskohus, Saksamaa) põhjendas oma otsust sellega, et sellise aine kavandatav eksport, mille importimisel on rikutud REACH-määruse artiklit 5, ei kujuta endast REACH-määruse artikli 3 punkti 12 koostoimes artikliga 5 uut rikkumist, kui aine – nagu käesolevas asjas – ei ole kasutamiskeelu tõttu Euroopa turul kättesaadav.
- 26 Hamburgi linn esitas Bundesverwaltungsgerichtile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) selle otsuse peale kassatsioonkaebuse. Hamburgi linn on seisukohal, et REACH-määruse artikkel 5 keelab liidus asuvate ainete ekspordi kolmandatesse riikidesse, seni ja juhul kui neid aineid ei ole vastavalt REACH-määrusele registreeritud.
- 27 Eraldi haldusmenetlusest mõisteti J. Pinckernellele Saksamaal kriminaalmenetluses karistuseks tingimisi 18-kuuline vangistus kolmeaastase katseajaga ning ühtlasi 340 000 euro suurune trahv seoses sellega, et ta rikkus keemiliste ainete importimisel REACH-määruse artiklit 5.

28 Neil asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [REACH-]määruse artiklit 5 tuleb tõlgendada nii, et vastavalt selle määruse artiklitele 6, 7, 21 ja 23 ei või aineid liidu territooriumilt välja vedada, kui nad ei ole registreeritud vastavalt selle määruse II jaotise asjakohastele sätetele, kui see on nõutav?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

29 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas REACH-määruse artiklit 5 tuleb tõlgendada nii, et aineid, mis ei ole selle määruse kohaselt nende liidu territooriumile importimisel registreeritud, võib ekspordida liidu territooriumilt väljapoole.

30 Vastus sellele küsimusele sõltub selles sättes ette nähtud registreerimiskohustuse ulatusest.

31 Selle kohta tuleb märkida, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb liidu õigusnormi tõlgendamisel võtta arvesse mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on (kohtuotsus, 17.3.2016, Liffers, C-99/15, EU:C:2016:1733, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 Artikli 5 sõnastuse kohta tuleb märkida, et selle sätte bulgaaria-, eesti-, kreeka-, inglise-, prantsuse-, itaalia-, hollandi-, poola-, portugali- ja soomekeelses versioonis seondub väljend „ühenduses“ sõnaselgelt ainete tootmisega. Seevastu tšehhi-, taani-, läti-, ungari-, rumeenia-, slovaki-, sloveeni- ja rootsikeelses versioonis viitab see väljend nii ainete tootmisele kui ka turule viimisele. Hispaania-, saksa-, ja leedukeelne versioon on selle artikli osas ebamääraseid.

33 Kui REACH-määruse artikli 5 tõlgendus, mille kohaselt väljend „ühenduses“ viitab nii ainete tootmisele kui ka turule laskmisele, ei ole välistatud kõigi selle sätte keeleversioone arvesse võttes, siis tõlgendus, mille kohaselt see säte viitab üksnes nende ainete tootmisele, on vastuolus selle sätte sõnastusega tšehhi, taani, läti, ungari, rumeenia, slovaki, sloveeni ja rootsi keeles.

34 Mis puutub kõnealuse sätte konteksti, siis on oluline meenutada, et mõiste „turuleviimine“ on määratletud määruse artikli 3 punktis 12 kui kolmandatele isikutele tasuta eest või tasuta tarnimine või kättesaadavaks tegemine ning importi käsitatakse turuleviimisena. Seevastu ei näe see säte ette, et toote eksporditavaks võiks käsitada turule viimiseks.

35 Kuivõrd REACH-määruse artikli 3 punkt 12 määratleb mõiste „turuleviimine“ sama määruse tähenduses, tuleb sellest mõistest selle määruse piires ühtviisi aru saada.

36 Sellega seoses tuleb ära märkida REACH-määruse artikli 3 punkt 21, mille kohaselt tähendab „teavitatud aine“ ainet, mille kohta on esitatud teavitamise dokumendid ja mida võib turule viia vastavalt direktiivile 67/548. Selle direktiivi artikli 1 lõiked 1 ja 3 näevad aga esiteks ette, et direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnorme ühenduse liikmesriikides turustatavate ohtlike ainete liigitamise, pakendamise ja märgistamise kohta ning teiseks, et seda direktiivi ei kohaldata kolmandatesse riikidesse eksporditavatele ohtlikele ainetele. Sellest järeldub, et REACH-määruse artikli 3 lõikes 21 osutatud „turuleviimine“ puudutab üksnes siseturuga ja välistab eksporditavate siseturult.

37 Vastavalt REACH-määruse artikli 31 lõikele 5 „[esitatakse ohutuskaart] nende liikmesriikide ametlikes keeltes, kus aine või valmistis turule viiakse, kui asjaomane (asjaomased) liikmesriik (liikmesriigid) ei sätesta teisiti“. Seega ka see säte vastab üksnes „turuleviimisele“ siseturul.

- 38 Sama kehtib ka REACH-määruse artikli 112 punkti b puhul, mille kohaselt on määruse XI jaotis teatud tingimustel kohaldatav „direktiivi 67/548/EMÜ artikli 1 reguleerimisalasse kuuluvate ainete suhtes“ ehk ohtlike ainete suhtes, mis viiakse turule ühenduse liikmesriikides, jättes välja kolmandatesse riikidesse eksporditavad ohtlikud ained.
- 39 REACH-määruse artikli 129 lõike 3 alusel, juhul kui ajutisi tähtjalisi meetmeid lubava komisjoni otsuse korral sisaldab liikmesriigi võetav ajutine meede aine turuleviimise või kasutamise piiramist, algatab asjaomane liikmesriik ühenduse piirangute menetluse, esitades ametile määruse XV lisale vastava toimiku kolme kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. XV lisa määratleb aga üldpõhimõtted nende toimikute koostamiseks, milles tehakse ettepanek aine ühenduse piires tootmise, turule viimise või kasutamise piiramise kohta ja seda põhjendatakse. Sellest ilmneb, et REACH-määruse artikli 129 lõikes 3 osutatud „turuleviimine“ puudutab üksnes siseturgu ega hõlma ekspordi kolmandatesse riikidesse.
- 40 Viimase punkti kohta tuleb rõhutada, et REACH-määruse raames on ained, mis viiakse ühenduse territooriumilt välja, esitatud mitte kui „turule viidud“, vaid kui „eksporditud“. Seega määruse artikli 2 lõike 7 punkti c alapunkt i sätestab, et „II, V ja VI jaotisest arvatakse välja II jaotise kohaselt registreeritud ained, mis esinevad kas ainenäidena või valmististe koostisainena ning mida on ühendusest eksporditud tarneahelas tegutseja ja ühendusse reimporditud sama tarneahela sama või teine tegutseja, kes tõendab, et reimporditud aine on sama mis eksporditud aine“.
- 41 Eelnevast tuleneb, et aine ekspordi kolmandasse riiki ei saa kvalifitseerida selle aine „turuleviimisena“ REACH-määruse artikli 3 punkti 12 ja artikli 5 tähenduses.
- 42 Sellega seoses tuleb märkida, et REACH-määruse nende sätete selline tõlgendus ei ole määruse eesmärkidega vastuolus. Määrus tugineb nimelt sõnaselgelt EÜ artiklile 95 (nüüd ELTL artikkel 114), mille sätteid kohaldatakse EÜ artiklis 14 (nüüd ELTL artikkel 26), sätestatud eesmärkide elluviimiseks ehk siseturu rajamiseks või toimimise tagamiseks, mis hõlmab sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse muu hulgas kaupade vaba liikumine.
- 43 Selles raamistikus osutab REACH-määruse põhjendus 1, et määrus peab eriti tagama kaupade vaba liikumise. Selle kohta on Euroopa Kohus täpsustanud, et see puudutab siseturgu (vt selle kohta kohtuotsus, 17.3.2016, *Canadian Oil Company Sweden ja Rantén*, C-472/14, EU:C:2016:171, punkt 32). Määruse põhjenduse 2 kohaselt on ainete siseturu tõhusat toimimist võimalik saavutada ainult juhul, kui ainetele esitatavad nõuded liikmesriigiti oluliselt ei erine. Määruse põhjenduse 7 kohaselt tuleb siseturu terviklikkuse säilitamiseks ja inimeste, eelkõige töötajate tervise ning keskkonna kaitse kõrge taseme tagamiseks tagada, et ainete tootmine ühenduses on vastavuses ühenduse õigusega isegi nende ekspordi korral.
- 44 Kõigist neist asjaoludest kogumis tuleneb, et turg, millele REACH-määruses osutatakse, on siseturg ja seega on „turuleviimine“ seotud siseturuga. Sellisele tõlgendusele ei räägi vastu ükski selle määruse osis, seda enam, et kui on tegemist ainete turuleviimisega väljapoole siseturgu, osutab see määrus ekspordi mõistele.
- 45 Hamburgi linn ja Saksamaa valitsus on väitnud, et REACH-määruse artiklis 5 sisalduva mõiste „turuleviimine“ tõlgendamine tähenduses, et see puudutab üksnes siseturgu ega puuduta liitu importimisel registreerimata jäetud keemiliste ainete ekspordi kolmandatesse riikidesse, võib tekitada riski, et süümetud importijad võivad teadlikult rikkuda liidu kehtestatud keemiliste ainete registreerimiskohustust, teades, et neid aineid saab lihtsalt ekspordida.

- 46 Sellega seoses on oluline meenutada, et vastavalt REACH-määruse artiklile 126 kehtestavad liikmesriigid karistusi käsitlevad sätted, mida kohaldatakse käesoleva määruse sätete rikkumise, kaasa arvatud artikli 5, mis nõuab ainete registreerimist eriti nende impordil, rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Lisaks peavad ettenähtud karistused olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- 47 Siinkohal tuleb märkida, nagu on täpsustatud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 18, et Saksamaa õigusaktid näevad ette, et isikuid, kes rikuvad REACH-määruse nõudeid, karistatakse kuni kaheaastase vangistuse või rahatrahviga.
- 48 Lõpuks, nagu see tuleneb Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust ja eriti eelotsusetaotlusest, võivad pädevad asutused tugineda liikmesriigi haldusõiguse sätetele, et imporditava aine muu hulgas REACH-määruse artiklist 5 tulenev registreerimiskohustus maksma panna, vajaduse korral selleks sündi kasutades.
- 49 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb eelotsuse küsimusele vastata, et REACH-määruse artiklit 5 tuleb koosmõjus artikli 3 punktiga 12 tõlgendada nii, et aineid, mis ei ole selle määruse kohaselt nende liidu territooriumile importimisel registreeritud, võib ekspordida liidu territooriumilt väljapoole.

Kohtukulud

- 50 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ artiklit 5 koosmõjus sama määruse artikli 3 punktiga 12 tuleb tõlgendada nii, et aineid, mis ei ole selle määruse kohaselt nende liidu territooriumile importimisel registreeritud, võib ekspordida liidu territooriumilt väljapoole.

Allkirjad